

Burdur Yeşilova'da Tespit Edilen Zili Yaygılar

Zili Rugs Identified in Burdur Yesilova

Bengü AYDIN¹

¹Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Geleneksel Türk Sanatları Bölümü, Karaman, Türkiye

Mustafa GENÇ²

²Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Geleneksel Türk Sanatları Bölümü, Isparta, Türkiye

ÖZ

Türk el dokuma kültürü içerisinde zili dokumalar genellikle konargöçer grupların yaygın olarak dokuyup kullandığı maddi kültür ürünlerindedir. Burdur ve çevresi Yörük Türkmen kültürünün halen devam ettiği ender yörelerindedir. Burdur Yeşilova ilçesi ise bir yanıyla kışları Antalya'da yaşayan konargöçerler grupların yaylağı, diğer yandan Denizli'deki Yörüklerin yerleştiği bir konumdur. Bu konum dokumaların farklılığındaki temel unsurlardan biridir. Yeşilova çok farklı konargöçer ve dokuma çeşitliliğine sahiptir. Bunların önemli bir bölümünü de yaygı amaçlı yapılan zililer oluşturur. Araştırma kapsamında Yeşilova'ya ait 36 köyde alan araştırması yapılmıştır. Bu kapsamda beş köyde dokuma örnekleri tespit edilememiş 31 köyde 210 dokuma örneği tespit edilmiştir. Desen ve malzeme açısından bir sınıflandırma yapılmış ve içlerinden 20 dokuma bu araştırmaya dâhil edilmiştir. Zili dokumalarının malzeme ve teknik analizleri yapılmıştır. 20 dokumadan 16 adedi düz zili, dördü ise çapraz zildir. Geçmiş örnekler günümüzde yaşam tarzının değişmesinden dolayı yapılmaya da kayıt altına alınarak gelecek nesillere kültürel miras olarak aktarılması sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Burdur, Yeşilova, Dokuma, Zili, Yörük

ABSTRACT

In Turkish hand weaving culture, zili weavings are generally among the material culture products widely woven and used by nomadic groups. Burdur and its surroundings are one of the rare regions where Yörük-Turkmen culture still continues. Burdur Yeşilova district is both a plateau for nomadic groups that live in Antalya in the winters and it is a location where the Denizli Yörüks settle. This location is one of the basic elements in the difference of weavings. Yeşilova has a very different nomadic and weaving diversity. A significant part of these consists of Zili made for rugs purposes. Within the scope of the research, field research was conducted in 36 villages of Yeşilova. In this context, weaving samples were not detected in 5 villages, but 210 weaving samples were detected in 31 villages. A classification was made in terms of pattern and material, and 20 of them were included in this research. Material and technical analyzes of the zili were made. In 20 examples, 16 of them are straight zili and 4 of them are crossed zili. Although past examples are not made today due to the change in lifestyle, they have been recorded and passed on to future generations as cultural heritage

Keywords: Burdur, Yeşilova, Weaving, Zili, Nomad

Giriş

Geleneksel Türk Sanatlarından olan kirkitli dokumalar başta olmak üzere birçok dokuma, Orta Asya'dan Anadolu'ya konargöçer topluluklar tarafından ulaştırılmıştır (Işık, 2012, s. 25; Akoğlu, 2020, s. 15). Beşiğinden yatak örtüsüne, yer yaygısından tuz torbasına kadar kilim dokuma tekniği ile üretilen ve yakın geçmişimize kadar kullanılan ürünler, ne yazık ki günümüzde neredeyse birçok yörede yok olma tehlikesi ile karşı karşıyadır.

Bu tarihsel süreç içerisinde dokumanın sıklıkla yapıldığı yerlerden biri de Burdur ilinin Yeşilova ilçesidir. Yeşilova ilçesi dokumaları şu an için güncelliğini ve sürekliliğini yitirse de halen evlerde atadan kalma dokumalara rastlamak mümkündür. Bu dokumaların çoğunlukla yer yaygısı, yatak örtüsü, tuz torbası gibi işlevler için kullanıldığı görülmektedir. Birçok dokuma ürünü aileden miras olarak kalmış ve bazıları kullanılırken birçoğu sandık ve depo gibi yerlerde muhafaza edilmeye çalışılmaktadır.

Bu çalışma kapsamında Burdur iline bağlı Yeşilova İlçesi ve köylerinde unutulmaya yüz tutmuş zili dokuma örneklerinin öncelikle saha çalışması ile tespit edilmesi ve

Açıklama: Bu araştırma, Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Geleneksel Türk Sanatları Ana Sanat Dalı'nda devam eden "Yeşilova (Burdur)'da Tespit Edilen Zili ve Cicim Dokumaların Desen ve Teknik Açısından Değerlendirilmesi" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiş ve çalışmanın özeti 28-30 Haziran 2024 tarihinde Romanya'nın Bükreş kentinde düzenlenen "8. Uluslararası Artemis Bilimsel Araştırmalar Kongresi"nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Geliş Tarihi/Received 04.06.2024
Revizyon Talebi/Revision Requested 01.09.2024
Son Revizyon/Last Revision 10.10.2024
Kabul Tarihi/Accepted 14.10.2024
Yayın Tarihi/Publication Date 31.10.2024

Sorumlu Yazar/Corresponding author:

Bengü AYDIN

E-mail: benguaydin@kmu.edu.tr

Cite this article: Aydın, B., & Genç, M. (2024). Zili rugs identified in Burdur Yesilova. *Art Vision*, 30(53), 152-167.

<https://doi.org/10.32547/artvision.1496009>

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

fotoğraflanarak kayda alınması sağlanmış, desen ve malzeme açısından değerlendirilerek alan-yüzey şemaları oluşturulmuştur.

Yöntem

Bu çalışma 2023-2024 yılları arasında Burdur ili Yeşilova İlçesi'ne bağlı Akçaköy, Alanköy, Armut, Aşağı Kırılı, Başkuyu, Bayındır, Bayırbaşı, Bedirli, Beyköy, Büyükyaka, Çaltepe, Çardak, Çelteç, Çuvallı, Dereköy, Doğanbaba, Düden, Elden, Gençali, Gökçeyaka, Güney, Harmanlı, Horuz, Işıklar, İğdir, Karaköy, Kavak, Niyazlar, Onacak, Orhanlı, Örencik, Salda, Sazak, Taşpınar, Yarışlı, Yukarı Kırılı köyleri ile Bahçelievler, Değirmen, Emek, Koyunlar Çeşme, Merkez, Karatlı ve Kayadibi Mahallelerinde yürütülmüştür. Burdur'un Yeşilova ilçesine ait 36 köy muhtarı ile iletişime geçilmiş, ilçe kaymakamlığından resmi izinler alınmıştır. Bu köylerden 5'inde alan araştırmasında bir veri elde edilememiştir. 31 Köyde 210 dokuma örneği tespit edilmiştir. Desen ve malzeme açısından bir sınıflandırma yapılmış ve içlerinden 20 dokuma bu araştırmaya dâhil edilmiştir. Bu dokumaların fotoğrafları çekilerek, belgeleme fişleri oluşturulmuştur. Ayrıca zililerin malzeme ve teknik analizleri yapılmıştır.

Araştırmada Nitel Araştırma yönteminden alan araştırması, görüşme, literatür araştırma ve belge analizi gibi nitel veri toplama yöntemleri kullanılmıştır.

Alan araştırması sırasında adı geçen köy ve mahallelerde ellerinde dokuma bulunan yerel halkın bilgileri alınmış, hazırlanan bilgi formlarında dokumanın; bulunduğu ve dokunduğu yerler, dokunduğu yıl, dokuma türü, dokuyan kişi, etnik kaynağı, objenin cinsi ve yöresel ismi, dokumanın teknik, malzeme ve desen özellikleri gibi bilgilere yer verilmiş ve böylece dokumalara ait bilgiler kayıt altına alınmıştır. Elde edilen görüntülerden dokuma özellikleri ve dokumaların desen ve malzeme açısından değerlendirilmesi yapılmıştır. Elde edilen her dokumanın yüzey kompozisyon planı hazırlanmış ve her dokumanın ayrı ayrı alan-yüzey şemaları oluşturulmuş ve çizimleri yapılmıştır.

Köylerin Yörük-Türkmen iskânı, geçim kaynağı, iklim ve coğrafi özellikleri de tespit edilerek dokuma bağlantısı kurulmuştur. Makale kapsamına alınan 20 zili yaygının teknik, malzeme ve desen özellikleri incelenerek alan yüzey planları çizilmiştir.

Bulgular

Yeşilova İlçesinin Coğrafi Konumu ve Geçim Kaynakları

Burdur ili Isparta ve Antalya illerini de kapsayan "Teke Yöresi" olarak bilinen coğrafi alanın merkezi durumundadır. Yeşilova ilçesi (37° 30' 25" Kuzey, 29° 45' 12" Doğu), Burdur'un eski yerleşim yerlerinden biridir (Yılmaz vd., 2019, s. 13). Göller Bölgesi sınırları içerisinde yer alan Yeşilova'nın; doğusu Burdur Merkez, batısı Denizli ili Acıpayam, güneyi Karamanlı

ilçeleri, kuzeyi ise Denizli ili Çardak ve Afyon'un Başmakçı İlçeleri ile çevrilidir. Yüzölçümü 1351 km², denizden yüksekliği ise 1200 m olan ilçe, Ege ve Akdeniz Bölgeleri arasında yer almaktadır (Yeşilova Kaymakamlığı, t.y.).

Günümüzde 37 köy ve 6 mahallesi bulunan Yeşilova İlçesi'nde ekonomik açıdan tarım ve hayvancılık ön plandadır (Burdur Valiliği, t.y.). Eskiden dokumacılığın yapıldığı Salda Köyü, Doğan Baba Köyü ve Kayadibi Mahalleleri; hem Salda Gölü'nün etrafında konumlanmış olmaları hem de barındırdıkları kültürel değerleri; özellikle yöresel dokumaları ile kırsal turizm açısından son derece önemli bir rol oynamaktadır (Temurçin, vd., 2019, s. 46). Yeşilova ilçesindeki diğer geçim kaynakları da mermer ve maden ocaklarıdır (Yeşilova Kaymakamlığı, t.y.; Yeşilova Belediyesi, t.y.).

Yeşilova İlçesinin Tarihi -Yörede Yerleşik Yörük ve Türkmen Grupları

Yeşilova ilçesi Burdur ilinin eski yerleşim yerlerinden biridir. 1093 yılı civarında Türklerin eline geçmiştir. Bizanslılar; Dinar, Gölhisar ve bugünkü Harmanlı (Navlu) boğazına saldırdıklarında, Hüsamettin Bey ve Osman Bey, Konya Sultanı tarafından bölgeye gönderilmiştir. Muharebede yaralanan ve Osman Bey'in manevi oğlu olan Abdi Bey, Salda civarında tedavi edildiği ve kendisine savaştan sonra Sultanlık payesi verildiği için bu bölgenin adı "Sultan Pınarı" olmuştur. Bu civarda sonradan kurulan "Gençali", "Karaatlı" ve "Gökçe" köyleri ise isimlerini, Bizanslılara karşı savaşan aynı adlı Çeribaşlarından almışlardır. Savaş sırasında düşmana satır fırlatıldığı için bölgeye "Satırlar" denmiştir (Yeşilova MEB, t.y.; Yeşilova Kaymakamlığı, t.y.).

Satırlar (Yeşilova) Yavice ismi ile anılmıştır. "İrla Ma Yavice"; Burdur'un Yeşilova ilçesi ile Denizli ilinin Çardak ve Acıpayam ilçelerinin birçok köyünü içine alan bölgenin ismidir (Kuzucu, t.y.). Satırlar; Acıpayam ilçesine bağlı iken 09 Haziran 1936 yılında 3330 sayılı Resmi Gazete'de ismi "Yeşilova" olarak değiştirilerek (Kanun no: 3012) ilçe konumuna getirilmiş ve Burdur'a bağlanmıştır (Resmi Gazete, 1936, s. 6640). Erle nahiyesinde bulunan bazı köyler Denizli sınırlarına, bazıları ise Burdur ili sınırları içerisine dâhil edilmiştir (Yeşilova Kaymakamlığı, t.y.).

Eski ismi ile Satırlar Köyü (şimdiki Yeşilova İlçesi) 1288 tarihli Salnameye göre 33 hane ve 120 nüfusludur. 1305 tarihli Salnamede ise Yeşilova ilçesinde "Eyyüce Kilim" dokunduğu söylenmektedir (Yeşilova MEB, t.y.; Yeşilova Kaymakamlığı, t.y.).

Yeşilova ve çevresinde; Oğuz ve Türkemiş Türkmenleri başta olmak üzere, Erle (Yeşilova) Yörükleri, Bucak Yörükleri ve Danişment Türkmenlerinin ve diğer bazı aşiret ve cemaatlerin yerleştikleri bilinmektedir. Türk Dil Kurumu Sözlüğü'ne göre "yörük" genellikle Toroslarda yaşayan ve

hayvancılıkla geçinen göçebe Türk oymağı; Türkmen, Yürük anlamına gelmektedir (Türk Dil Kurumu, t.y.; Sümer, 2013, s. 570).

Bayındırlılar, Çavundur-Çavdır, Çepniler, Kayı, Yazır ve İğdir boyları Yeşilova'ya yerleşen Oğuz Türkmen boylarıdır (Karaca, 2002, s. 64; Kuzucu, t.y.). Bu yerleşim 1100'lerden 1400'lü yıllara kadar sürmüştür. XVI. yüzyıla gelindiğinde Burdur civarında doğrudan Oğuz Boyu ismini taşıyan 18 adet yerleşim yeri bulunduğu görülmektedir. Bu yerleşim yerleri; Bayındır karyesi (Göl-hisar ve İrle/Yeşilova Kazaları), Bayındır (Ağlasun Kazası), Bayındır karyesi (Burdur Kazası), Büğdüz karyesi (Burdur Kazası), Aşağı-Çavdır/Çavundur karyesi (Göl-hisar ve İrle/Yeşilova Kazaları), Düğer karyesi (Burdur Kazası), İğdir karyesi (İrle/Yeşilova Nahiyesi), Kayı karyesi (Göl-hisar Kazası), Salur (Burdur Kazası), Yavılar/Yıva karyesi (Göl-hisar Kazası), Yuva karyesi (Yavice/Yeşilova Nahiyesi), Yazır Karyesi (Göl-hisar Kazası ve İrle/Yeşilova Kazası), Yazır (Ağlasun Kazası), Yüreğir karyesi (Göl-hisar Kazası ve İrle/Yeşilova Kazası)'dır (Sarı, 2008, s. 46; Halaçoğlu, 2009, s. 67).

Yeşilova İlçesine yerleşen bir diğer Oğuz Türkmen boyu da "Çepniler" dir. Niyaz Baba Köyü (Niyazlar) büyük bir olasılıkla Çepniler tarafından kurulmuştur. Yeşilova'da bulunan Kayı köyünün kurucuları, 1870'li yıllarda Karakent Köyü dolaylarında konargöçer olarak yaşadıkları bilinen "Kayı" Türkleridir. Hamitoğullarının, Yeşilova'ya izler bırakan bir başka Oğuz Türk boyu olan İğdir boyundan geldikleri rivayet edilmektedir.

Hamit Sancağı'nın en önemli Yörük aşireti olan Türkemiş Türkmen Yörükleri; Yeşilova dâhil olmak üzere Gölhisar, Tefenni, Burdur Merkez ve hatta bir bölümü Bucak ve Ürkütlü civarına yayılmışlardır. (Kuzucu, t.y.).

Kölegir, Gözden göre, İğdecik delisi, Kulaklar, Kutludoğmuşlu, Tırtar, Yapağılı, Çakallar ve Horzumlular Yeşilova Bölgesi'ne yerleşen bazı aşiret ve cemaatlerdir (Kuzucu, t.y., Soysaldı ve Aral, 2014, s. 22). "Kölegir"ler Danişmentli Türkmen taifesinden; "Gözden Göre"ler konargöçer Türkmen taifesinden; "Kulaklar" Boynuyoğunlu aşiretinden; "Kutludoğmuşlu" Gölhisar Yörüklerinden; "Tırtar"lar Konargöçer Türkmen Yörüklerinden; "Çakallar" ise "Yapağılı" Yörük taifesinden gelmektedir. "Horzumlular" Sarı Keçili Yörükleri ile birlikte anılır. Kütahya-Geyikli kazasından 1825 yılında göç etmişler ve Yeşilova ilçesindeki Kırılı Köyü'ne yerleşmişlerdir.

Burdur ve Civarında Dokumacılık

Burdur'da tespit edilen el dokuma halı-kilim örnekleri Teke Yöresi Yörük kültürüne ait izler taşıması bakımından önemlidir (Ak, 2018, s. 1019). Teke Yörüklerinin yaşam biçimleri büyük oranda hayvan yetiştiriciliğine dayandığından, yaylak ve kışlak göç yollarında kullanışlı ve hafif dokuma ürünler üretmişlerdir. Yörük kadınları

hayvanlarından kırılan yün ve kılı işleyip, farklı motif, renk ve dokuma teknikleriyle halı, kilim, zili, ihram, çul, çuval ve kolan gibi dokuma türlerini dokumuşlardır (Ak, 2015, s. 346).

Yörede dokumada kullanılan başlıca hammadde olan yün ve kıl lifleri; tarakta tarandıktan sonra yay, çirpi ve ilahat adı verilen parçaları olan alet ile atılarak eğirtmeçle eğilmeye hazır hale getirilmektedir. Argaç ve erişler çarkta büküldükten sonra iplerin dayanıklılık kazanması için iki sağlam dal arasında dolanarak gergin bir hale getirilmektedir. Bu işleme gerdirme denilmektedir. Boyama işlemi öncesi çarkta bükülen ipliklerin 40-50 cm uzunluğunda çileler haline getirilme işlemine kelefe (gelep) denilmektedir.

Teke Yöresi Yörüklerinin günlük hayatta kullandıkları birçok kirkitli dokuma türü ıstar adı verilen düzenekte dokunmaktadır. Bölgede düz dokuma yaygılarında "atki yüzü kilim tekniği" kullanıldığı görülmektedir (Demirci ve Çelik, 2020, s. 387-389). Dokudukları kilim türleri, renk, desen ve dokuma tekniğine göre "ala kilim", "kara kilim", "yoz kilim", "güllü kilim" ve "zili kilim" gibi farklı isimlerle anılmıştır (Ak, 2015, s. 356; Demirci ve Çelik, 2020, s. 366).

Yörede dokunan diğer kirkitli dokuma türleri zili, cicim ve sumaktır. Zililer "ıstar" denilen tezgâhlarda iki kişi tarafından dokunurlar. Dokuma 3 ana iplik sistemine dayanır (Akbil 1997, s. 14). Desen iplikleri cicimde desenlerin konturlarını meydana getirmek için yukarı doğru sarılarak devam ederken, zilide iki üstten bir alttan, üç üstten bir alttan veya 5 üstten bir alttan atlamalar yapılarak motiflerin iç ve dış yüzeyi tamamen doldurulur (Ürer, 1997, s. 16; Megep, 2013, s. 11).

Yörede zili dokuma örnekleri farklı kompozisyonlara sahiptir. Zeminleri genellikle "sonsuz kaydırma prensibine göre" düzenlemişlerdir. Bazı dokumalarda zemin yatay kompozisyonlara ayrılmış ve tekrar eden motiflerle doldurulmuştur.

Son zamanlara kadar Burdur Yeşilova ilçesine bağlı Akçaköy, Düden, Gökçeyaka, Kırılı ve Kocayaka köylerinde dokuma üretimi yapıldığı bilirse de günümüzde bu bölgelerde ve Yeşilova ilçesi köylerinde dokumacılığın terkedildiği bilinmektedir (Demirci ve Çelik, 2020, s. 385).

Yeşilova'da Tespit Edilen Zili Yaygılar

Bu bölümde, Burdur ili Yeşilova ilçesine bağlı köylerde tespit edilen 210 dokuma örneği arasından 20 adet zili dokuma örneği seçilerek, teknik, renk ve desen açısından sınıflandırılmış ve envanter çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Yeşilova Zili Dokumalarında Kullanılan Malzemeler ve Teknik Özellikleri

Yeşilova ilçesi ve köylerinde tespit edilen eski örneklerde atki, çözgü ve desen ipliklerinin yün, kıl ve pamuk olduğu, yakın zamana kadar üretilen örneklerde ise sentetik ve hazır

ipliklerin kullanıldığı belirlenmiştir. Yeşilova yöresinde kıl çözgülü zililer daha yaygındır. Çalışmamızda seçilen 20 zili örneğinin 17 adedi kıl, 2 adedi yün ve biri pamuk ipten dokunmuştur. Zili dokumalarının atkı ve çözgülerinde genellikle keçi kılı kullanılırken, desen ipliklerinin tamamı, bölgede yetiştirilen koyunlardan elde edilen yündür. Daha yeni zili örneklerinde, hayvancılığın terkedilmesi, kıl ve yün ipliklerinin elde edilmesindeki zorluklar gibi nedenlerle sentetik ipliklerin tercih edildiği yöre halkı tarafından ifade edilmiştir.

Yeşilova ve köylerinde yapılan alan çalışmaları sırasında tespit edilen yer yaygısı dokumalar içerisinde seçilen toplam 20 örnekten 16 adedi düz zili, 4 adedi ise çapraz zili olarak kaydedilmiştir. Bölgede ve Antalya dolaylarında bu dokuma türüne “fitilli” de denmektedir. Bölgede seyrek, damalı ve konturlu zili dokuma tekniği ile dokunmuş örnekler rastlanmamıştır.

Tespit edilen zili dokumaların en uzunluğu 140 cm ila 184 cm, boy uzunluğu ise 190 cm ila 360 cm arasında değişmektedir. Ele alınan örnekler değerlendirildiğinde en düşük en ve boy oranı sırasıyla 140 ve 190 cm olarak Çelték'te tespit edilmiştir. En yüksek en ve boy oranı ise sırasıyla 184 ve 360 cm olarak İğdir ve Armut köylerinde belirlenmiştir. Zili örneklerinin en uzunluk ortalaması 161 cm civarında iken boy uzunluk ortalaması 277 cm olarak kaydedilmiştir.

Yeşilova Zili Dokumalarında Kullanılan Boyarmaddeler ve Renkler

Doğal boyalar bitki, mantar, liken, deniz yumuşakçası ve böceklerden elde edilirler (Aydın ve Genç, 2021; Genç ve Aydın, 2024, s. 3). Yeşilova ve köylerinde yerel halk ile yapılan görüşmeler sırasında iplerin geçmişte bitkilerden elde edilen doğal ve kimyasal boyalarla boyandığı bilgisi verilmiştir. Biyolojik çeşitliliği oldukça yüksek olan ülkemize paralel bir şekilde Yeşilova ilçe sınırları içerisinde de boyamada kullanılan sarıpatatya (*Anthemis tinctoria* L.), havaciva otu (*Alkana tinctoria*), muhabbet çiçeği (*Reseda luteola*) ve boyacı kökü (*Rubia tinctorum*) gibi birçok bitki türü doğal yayılış göstermektedir (Özçelik, 2016, s. 303). Bununla birlikte, günümüzde bölgede dokuma yapılmadığından boyama işlemleri de yapılmamaktadır.

Yeşilova İlçesi zili dokumalarında genellikle benzer renkler ve bu renklerin açık koyu tonlarının tercih edildiği görülmektedir. Siyah, beyaz, kirli kahverengi gibi bazı iplerin doğrudan boyanmadan kullanıldığı görülmüştür. Tespit edilen örneklerde kıl argaç ve erişlerde boyama yapılmamış malzeme doğrudan kullanılmıştır. Pamuk ve diğer yün iplerinde ise genellikle kırmızı, kahverengi, turuncu, sarı, yeşil, pembe ve mor renklerin hâkim olduğu saptanmıştır. Bu renklerin birçoğunun kimyasal boyalardan elde edildiği tespit edilmiştir. Çok eski örneklerde “kök boya” ve “ceviz kabuğu”nun boyamada kullanıldığı belirlenmiştir.

Örnekler renk açısından değerlendirildiğinde makaleye konu tüm örneklerde kırmızı, beyaz ve kahverengi tonlarının bulunduğu, 19'unda mavi, 18'inde turuncu ve sarı, 16'sında yeşil, 14'ünde pembe ve 11'inde mor renk kullanıldığı saptanmıştır. En çok kullanılan renklerin sırası ile kırmızı, beyaz, kahverengi, turuncu, sarı, yeşil, pembe ve mor olduğu görülmüştür.

Yeşilova Zili Dokumalarının Motif ve Kompozisyon Özellikleri

Bu çalışmanın materyalini oluşturan Yeşilova zili dokumalarında geometrik motiflerin kullanıldığı tespit edilmiştir. Motif ve kompozisyon özelliklerine dair detaylar kataloglarda sunulmuştur (bkz. Ek-1).

Tartışma

Araştırma kapsamında Yeşilova'ya ait 36 köyde alan araştırması yapılmış, 5 köyde dokumaya rastlanmamıştır. Alan araştırmaları sırasında bölgede 210 dokuma örneği belirlenmiştir. Desen ve malzeme açısından bir sınıflandırma yapılmış ve içlerinden 20 zili dokuma bu çalışmaya dahil edilmiştir. Belirlenen Zili örnekleri Yeşilova ilçesinin ve köylerinin tamamını temsil etmektedir. Zililerin malzeme, boyama, renk, motif ve kompozisyon ve teknik analizleri yapılmıştır.

Merkez köylerinde üretilen ve Yeşilova'da tespit edilen düz dokuma yaygıların; sonsuzluk prensibinde, benzer motif ve renklerle zili ve cicim tekniği birlikte kullanılarak dokundukları görülmüştür. 20 dokumadan 16 adedinin zeminlerinin düz zili, 4'ünün ise çapraz zili olduğu belirlenmiştir. Bölgede seyrek, damalı ve konturlu zili dokuma tekniği ile dokunmuş örnekler rastlanmamıştır.

Alan çalışmasında tespit edilen örneklerde; zeminin sonsuz kaydırma ilkesine göre oluşturulduğu, en sık kullanılan motiflerin; su yolu ve beşik ayağı, sığır sidiği, eğrice, kelebek, yar yâre küstü, kazayağı, keklice, pıtrak, eyerkaşı, koçboynuzu, eli böğründe, turna katarı, göz ve bukağı oldukları görülmüştür.

Seçilen örneklerde en sık kullanılan motiflerden birinin “Turna Katarı” olduğu tespit edilmiştir. Bu motif zili yaygıların bordür ve zeminlerinde, çok farklı boyutlarda, tekrar ederek ve çapraz zili tekniği ile dokunmuştur. Turna Katarı motiflerinin oluşturduğu zemin deseni, çengel, eli belinde, göz, sığır sidiği ve yâr yâre küstü motiflerinin yer aldığı ve başlangıç ya da bitiş eteği denilen kısımla kompozisyonun tamamlandığı görülmektedir.

Sık görülen bir diğer örnek ise Orta Asya'dan günümüze kadar çok az değiştiği tahmin edilen “sekizgen Türkmen gülü”dür.

Yeşilova ve köylerinde yapılan alan çalışmaları sırasında dokuma örneklerinin birçoğunun çeyiz eşyası olarak

dokunduğu günümüzde ise aktif bir şekilde kullanılan çok az örnek olduğu anlaşılmıştır. Çalışmada Yörük yaşamında kullanılan ürünlerin günlük ihtiyaçlara göre dokunduğu ancak günümüzde çalışma alanı olarak seçilen Yeşilova ve köylerinde dokumacılığın devam etmediği gözlenmiştir. Geçmiş örnekler günümüzde yaşam tarzının değişmesinden dolayı yapılmasa da bu çalışma ile kaybolmaya yüz tutmuş zili örneklerinin renk, kullanılan motifler ve kompozisyon analizleri gibi özellikleri belirlenerek arşivlenmiş ve kayıt altına alınmış, böylelikle gelecek nesillere kültürel miras olarak aktarılması sağlanmıştır.

Yeşilova ilçesinde olduğu gibi yurdumuzun birçok yöresinde köyden kente göç, bunun yanı sıra teknolojinin gelişmesi ve getirmiş olduğu kolaylıklar gibi nedenlerden dolayı yerel halkın yaşam standardı ve geleneksel kültüründe de bazı değişimlere neden olmuştur. Bu değişim ile birlikte yerel halkın geleneksel yöntemlerle ürettiği dokuma ürünleri gibi ürünler yerini seri üretimi daha kolay ve az daha emek isteyen sentetik ürünlere bırakmıştır. Bu nedenle kültürel değerlerimiz Yeşilova'da olduğu gibi zaman içerisinde kaybolmaya yüz tutmuş kültürel mirasımızın kayıt altına alınması ve belgelenmesi son derece önem taşımaktadır. Zaman içerisinde azalan, yok olmaya yüz tutmuş, nitelik değiştiren ve koruma altına alınması gereken kültürel mirasımızın bir parçası olan dokumalar ile ilgili her türlü bilgi sürdürülebilirliğin sağlanması adına da büyük bir öneme sahiptir. Böylelikle yok olmaya yüz tutmuş dokuma örneklerimiz ile ilgili bir arşiv oluşturulması ve koruma önlemlerinin alınması son derece gereklidir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir-M.G.; Tasarım-M.G.; Denetleme-M.G.; Kaynaklar-B.A.; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi-M.G., B.A.; Analiz ve/veya Yorum-M.G., B.A.; Literatür Taraması-B.A.; Yazıyı Yazan-M.G., B. A.; Eleştirel İnceleme-M.G.; Diğer-B.A.

Çıkar Çatışması: Yazarlar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Bu araştırma, Süleyman Demirel Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi (SDÜ SYL-2024-9233) tarafından desteklenmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept-M.G.; Design-M.G.; Supervision-M.G.; Resources-B.A.; Data Collection and/or Processing-M.G., B.A.; Analysis and/or Interpretation-M.G., B.A.; Literature Search-B.A.; Writing Manuscript-M.G., B.A.; Critical Review-M.G.; Other-B.A.

Conflict of Interest: The authors have no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: This research was supported by the Süleyman Demirel University Scientific Research Projects Coordination Unit (SDÜ SYL-2024-9233).

Kaynaklar

- Ak, M. (2015). *Teke yörükleri (1800-1900)*. Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- Ak, M. (2018). Teke adı ve yöresi üzerine. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(30), 1019-1040. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.494027>
- Akbil, F. (1997). Bergama dokumaları cıcim-sili. *Türkiyemiz Dergisi*, (21), 12-20.
- Akoğlu, F. (2020). *Cumhuriyet döneminde Denizli'de dokumacılığın gelişimi* (Tez No. 632340) [Yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Aydın, B., & Genç, M. (2021). Sarı renk veren (cehri, muhabbet çiçeği, papatya ve defne) boyar maddelerin pamuklu kumaşların boyanmasındaki haslıkların tespiti. *Art-E Sanat Dergisi*, 14(28), 831-845. <https://doi.org/10.21602/sduarte.1014017>
- Burdur Valiliği. (t.y.). *Yeşilova*. T.C. Burdur Valiliği. <http://www.burdur.gov.tr/yesilova>
- Demirci, D., & Çelik, M. (2020). Burdur müzesi'nde yer alan düz dokuma yaygılar. *Art-e Sanat Dergisi*, 13(25), 362-394. <https://doi.org/10.21602/sduarte.684355>
- Genç, M., & Aydın, B. (2024). 7th new insect species with high potential to be used in the production of a natural red dye: *Dactylopius opuntiae* (Cockerell, 1896) (Hemiptera: Dactylopiidae). *Textile Research Journal*, 94(3-4), 477-483. <https://doi.org/10.1177/00405175231215098>
- Halaçoğlu, Y. (2009). *Anadolu'da aşiretler, cemaatler, oymaklar (1453-1650)* (Cilt 6). Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Işık, Y. (2012). *Tunceli el sanatları*. T.C. Tunceli Valiliği Yayınları. <https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/assets/upload/dosyalar/tunceli-el-sanatlari.pdf>
- Karaca, B. (2002). *XV-XVI yüzyıllarda Teke Sancağı*. Fakülte Kitabevi.
- Kuzucu, H. (t.y.). *Burdur tarihi geçmişi üzerine*. Burudur Tarihi. <http://www.burdurtarihi.com/burdurtarihiyecmisiuzerine.htm>
- Megep. (2013). *El sanatları teknolojisi: Zili dokuma*. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları. https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/121272/mod_resource/content/1/Zili%20Dokuma.pdf
- Özçelik, H. (2016). *Burdur ili bitki envanteri (ekonomik, nadir ve endemik bitkileri)*. Burdur Belediyesi Kültür Yayınları.
- Resmi Gazete. (1936). *Yeniden dokuz kaza teşkiline ve kadrolarda bazı değişiklik yapılmasına dair kanun* [Sayı: 3330, Kanun No: 3012]. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/3330.pdf>
- Sarı, S. (2008). *XV.-XVI. yüzyıllarda Menteşe, Hamid ve Teke Sancağı yörükleri* (Tez No. 215695) [Doktora tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Soysaldı, A., & Aral, S. (2014). Burdur-Kapaklı köyü halılarının teknik ve desen özellikleri. *Art-e Sanat Dergisi*, 1(1), 15-28. <https://doi.org/10.21602/sgsfsd.63829>
- Sümer, F. (2013). Yörük. *Diyanet İslam ansiklopedisi* (s. 570) içinde. Diyanet Vakfı Yayınları.
- Temurçin, K., Atayeter, Y., & Tozkoparan, U. (2019). Sald gölü ve çevresinin turizm potansiyeli ve Yeşilova ilçesi'nin sosyo-ekonomik yapısına etkisi. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(47), 40-63. <https://doi.org/10.35237/sufesosbil.604016>

Türk Dil Kurumu (t.y.). Yörük. *Türk Dil Kurumu sözlükleri* içinde. 14.12.2023 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden edinilmiştir.

Ürer, H. (1997). *Emirdağ (Afyon) yöresi düz dokuma yaygıları* (Tez No. 64329) [Yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.

Yeşilova Belediyesi (t.y.). *Kültür ve turizm*. T.C. Yeşilova Belediyesi. <http://www.yesilovabelediyesi.bel.tr/kultur-ve-turizm/>

Yeşilova Kaymakamlığı (t.y.). *Yeşilova*. T.C. Yeşilova Kaymakamlığı. <http://www.yesilova.gov.tr/yesilova>

Yeşilova MEB. (t.y.). *İlçemizin tarihçesi*. Yeşilova İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü. <https://yesilova.meb.gov.tr/www/ilcemizin-tarih-cesi/icerik/36>

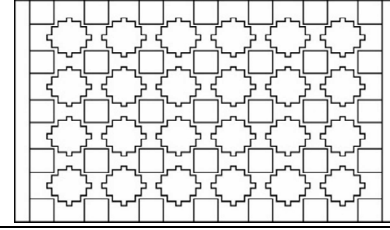
Yılmaz, T., Berberoğlu, E., & Gülle, İ. (2019). *Burdur'un doğası*. Tarım ve Orman Bakanlığı VI. Bölge Müdürlüğü Yayınları. https://www.researchgate.net/publication/350431579_Burdur'un_Dogasi

Ek-1. Kataloglar

DOKUMA KİMLİK FORMU: 1

Fotoğraf: 2. Yazar

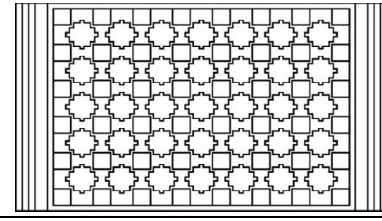
Kompozisyon Şeması: 1. Yazar

İnceleme Yapılan Tarih	03.12.2023
Dokumanın Türü	Zili
Yöresel Adı	Haba
Bulunduğu Yer (Köy-Mah)	Akçaköy Camisi
Dokuyucu	Bilinmiyor
Mevcut Durumu	Yıpranmış
Boyut (cm)	En 160 Boy 290
İp Türü	Atkı Kıl Çözümlü Kıl Desen Yün
Dokuma Tekniği	Düz Zili
Kullanım Alanı	Yer yaygısı
Kullanılan Bordür	Suyolu
Motifler	Zemin Yıldız, göz, armut, kelebek, siğir sidiği (su yolu).
Renk	Mavi, kırmızı, yeşil, turuncu, beyaz, sarı, kahverengi
Kompozisyon Özelliği	Başlangıç, bitiş, yan kenar bölümleri ve zeminden oluşan dokuma ¼ rapor kompozisyonu ile desenlendirilmiştir. Dokumanın zeminde yer alan yıldız, göz, armut motifleri yatay ve dikey eksen üzerinde birbirini tekrar etmektedir. Başlangıç ve bitiş kısmında ise birbirini tekrar eden su yolu motifi yer almaktadır. Zili dokumasının başlangıç ve bitiş kısmında saçak yoktur. Dokuma tasarım kurgusu ve renk planlaması açısından incelendiğinde; Dokuma da Kompozisyon da zemin pastel, soft ve açık renklerden oluşmaktadır. Zeminin üzerinde ise çoğunlukla mor, mavi ve yeşilin farklı tonları kullanılmıştır. Alan yüzey şemasında birim tekrarı olmasına karşın, motifleri renklendirme de farklı renkler kullanıldığı için, yıldız motifi ve eşkenar dörtgen içerisinde bulunan göz motiflerinin her biri birbirinden farklı motiflermiş gibi bir izlenim vermektedir. Bu durumu özellikle motiflerde kullanılan kırmızı-yeşil ile hemen yanındaki mor-turuncu ve mavi- kırmızı renklendirme göstermektedir. Farklı renklendirilmiş yıldız motiflerinde kullanılan turuncuya yakın cadmium sarısı ile mor renk, turuncu ile ultra marin mavi arasında komplementer renk kontrastlığı vardır. Yeşil ve kırmızı renk ikilisine bakıldığında yeşil rengin açık- koyu renk değerlerinden dolayı diğer renk ikilileri gibi komplementer bir renk ilişkisi sağlanamamıştır. Genel olarak bakıldığında; soft açık bir zemin üzerinde dolaşan kontrast ikililer kullanıldığı görülmektedir. Kompozisyon da ara unsurlar ise zeminde yeşil rengin kullanıldığı göz motiflerinin oluşturduğu eşkenar dörtgenlerdir. Ayrıca dokuma da birçok renk karmaşıklığı olmasına rağmen, zemin üzerinde bulunan beyaz küçük beşli eşkenar dörtgenler gözü rahatlatmakta ve diğer motifleri ön plana atmaktadır
Kaynak Kişi	Hasan Sevinç (Akçaköy Muhtarı)

DOKUMA KİMLİK FORMU: 2

Fotoğraf: 2. Yazar

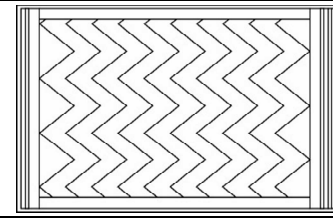
Kompozisyon Şeması: 1. Yazar

İnceleme Yapılan Tarih	17.12.2023
Dokumanın Türü	Zili
Yöresel Adı	Göklü Zili
Bulunduğu Yer (Köy-Mah)	Armut
Dokuyucu	Ümmü Alp
Mevcut Durumu	İyi durumda
Boyut (cm)	En 176 Boy 360
İp Türü	Atkı Kıl
	Çözüğü Kıl
	Desen Yün
Dokuma Tekniği	Düz zili
Kullanım Alanı	Yer yaygısı
Kullanılan Bordür	Suyolu
Motifler Zemin	Yıldız, göz, armut, kelebek, sığır sidiği (su yolu)
Renk	Mavi, kırmızı, yeşil, turuncu, beyaz, sarı, kahverengi
Kompozisyon Özelliği	Başlangıç, bitiş, yan kenar bölümleri ve zeminden oluşan dokuma ¼ rapor kompozisyonu ile desenlendirilmiştir. Dokumanın zeminde yer alan yıldız, göz, armut motifleri yatay ve dikey eksen üzerinde birbirini tekrar etmektedir. Başlangıç ve bitiş kısmında ise birbirini tekrar eden su yolu motifleri yer almaktadır. Zili dokumasının başlangıç ve bitiş kısmında saçak yoktur. Dokuma tasarım kurgusu ve renk planlaması açısından incelendiğinde; Dokuma da Kompozisyon da zemin pastel, soft ve açık renklerden oluşmaktadır. Zeminin üzerinde ise çoğunlukla mor, mavi ve yeşilin farklı tonları kullanılmıştır. Alan yüzey şemasında birim tekrarı olmasına karşın, motifleri renklendirme de farklı renkler kullanıldığı için, yıldız motifleri ve eşkenar dörtgen içerisinde bulunan göz motiflerinin her biri birbirinden farklı motiflermiş gibi bir izlenim vermektedir. Bu durumu özellikle motiflerde kullanılan mavi-turuncu ile hemen yanındaki kırmızı-yeşil ve mavi-beyaz renklendirme göstermektedir. Dokuma da egemen nokta ilişkisi hiçbir yıldız motifinin baskın olmamasından dolayı görülmektedir. Zemin üzerinde bulunan yıldız motifleri ön plana çıkması için kullanılan yeşil renk ve tonlarının baskın olmayan bir tonda olması gerekmektedir. Yeşil ve kırmızı renk ikilisine bakıldığında yeşil rengin açık- koyu renk değerlerinden dolayı diğer renk ikilileri gibi komplementer bir renk ilişkisi sağlanamamıştır. Genel olarak bakıldığında; soft açık bir zemin üzerinde dolaşan kontrast ikililer kullanıldığı görülmektedir. Kompozisyon da ara unsurlar ise zeminde yeşil rengin kullanıldığı göz motiflerinin oluşturduğu eşkenar dörtgenlerdir. Ayrıca dokuma da birçok renk karmaşıklığı olmasına rağmen, zemin üzerinde bulunan beyaz küçük beşli eşkenar dörtgenler gözü rahatlatmakta ve diğer motifleri ön plana atmaktadır.
Kaynak Kişi	Ramazan Yılmaz (1946 doğumlu)

DOKUMA KİMLİK FORMU: 3

Fotoğraf: 2. Yazar

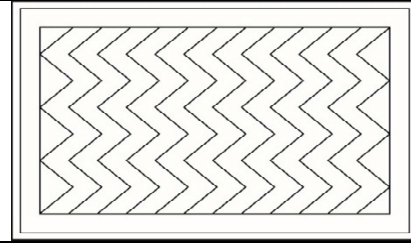
Kompozisyon Şeması: 1. Yazar

İnceleme Yapılan Tarih	06.02.2024
Dokumanın Türü	Zili
Yöresel Adı	Eğer kaşı
Bulunduğu Yer (Köy-Mah)	Aşağı Kırılı
Dokuyucu	Fatma Özer (1930)
Mevcut Durumu	İyi durumda
Boyut (cm)	En 176 Boy 280
İp Türü	Atkı Kıl
	Çözüğü Kıl
	Desen Yün
Dokuma Tekniği	Çapraz Zili
Kullanım Alanı	Yer yaygısı
Kullanılan Bordür	Su yolu
Motifler Zemin	Eğer kaşı, turna katarı, eli belinde, kelebek, sığır sidiği (su yolu)
Renk	Mavi, kırmızı, yeşil, mor, beyaz, sarı, kahverengi
Kompozisyon Özelliği	Dokuma tasarım kurgusu ve renk planlaması açısından incelendiğinde; zeminde eyer kaşı motifleri eş aralıklı birim tekrarı olarak rapor oluşturmaktadır. Dokuma da mavi-turuncu, kırmızı-yeşil komplementer ilişkisi kullanılmıştır. Eyer kaşı motiflerinin iç kısmında turuncu dış kısmında mavi ya da dış kısmında turuncu iç kısmında mavi renk kullanılarak negatif-pozitif ilişki kurulduğu görülmektedir. Dokumada beyaz olarak etüt edilmiş eyer kaşı motifleri diğer renklendirilmiş motifleri geri plana atarak dikkat çekmektedir.
Kaynak Kişi	Abdurrahman Özer Yukarı Kırılı Köy Muhtarı

DOKUMA KİMLİK FORMU: 4

Fotoğraf: 2. Yazar

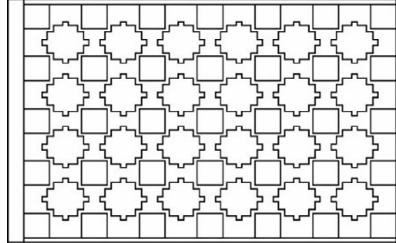
Kompozisyon Şeması: 1. Yazar

İnceleme Yapılan Tarih	03.12.2023
Dokumanın Türü	Zili
Yöresel Adı	-
Bulunduğu Yer (Köy-Mah)	Çardak
Dokuyucu	Dudu Bozkurt (1930 doğumlu)
Mevcut Durumu	Kötü durumda
Boyut (cm)	En 155 Boy 260
İp Türü	Atkı Kıl
	Çözümlü Kıl
	Desen Yün
Dokuma Tekniği	Çapraz zili
Kullanım Alanı	Yer yaygısı
Kullanılan Bordür	Su yolu
Motifler Zemin	Eğir kaşı, turna katarı, eli belinde, sığır sidiği (su yolu)
Renk	Mavi, kırmızı, pembe, turuncu, beyaz, sarı, kahverengi
Kompozisyon Özelliği	Dokuma tasarım kurgusu ve renk planlaması açısından incelendiğinde; zemin ve çerçeveden oluşan dokuma birim tekrar rapor kompozisyonu ile desenlendirilmiştir. Dokumanın zeminde yer alan eli belinde motifi dikey olarak bir satır düz, diğer satırda aksi yönde birbirini takip ederek tekrar etmektedir. Zemin üzerinde bulunan eli belinde motiflerinin içerisinde pıtrak motifi bulunmaktadır. Zemini sınırlandıran çerçeve kısmında ise sığır sidiği motifi yer almaktadır. Başlangıç ve bitiş kısmında saçak yoktur. Dokuma da güneşin etkisinden dolayı bir solma görülmektedir. Dokuma çapraz zili tekniği ile dokunmuştur. Kompozisyon da sol taraftan soğuk değerlerle başlayarak sağa doğru ısınan, ortada merkezde açık ama soğuk bir bölgeden yine sağa doğru sıcaktan soğuğa giden bir renk akışı vardır
Kaynak Kişi	Çardak Muhtarı Nihat Bozkurt (1963)

DOKUMA KİMLİK FORMU: 5

Fotoğraf: 2. Yazar

Kompozisyon Şeması: 1. Yazar

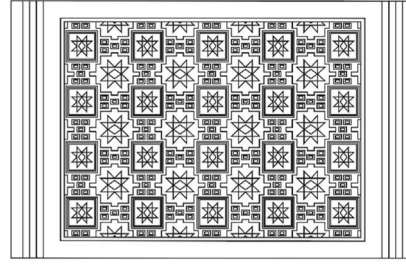
İnceleme Yapılan Tarih	07.01.2024
Dokumanın Türü	Zili
Yöresel Adı	-
Bulunduğu Yer (Köy-Mah)	Çeltek Cami
Dokuyucu	Bilinmiyor
Mevcut Durumu	Kötü durumda
Boyut (cm)	En 147 Boy 290
İp Türü	Atkı Kıl
	Çözümlü Kıl
	Desen Yün
Dokuma Tekniği	Düz zili
Kullanım Alanı	Yer yaygısı
Kullanılan Bordür	Su yolu
Motifler Zemin	Yıldız, göz, armut, eğrice, pıtrak, suyolu.
Renk	Mavi, kırmızı, pembe, yeşil, turuncu, mor, beyaz, kahverengi
Kompozisyon Özelliği	Dokuma da Kompozisyonda zemin pastel, soft ve açık renklerden oluşmaktadır. Ayrıca yıldız motifleri kompozisyon üzerinde diyagonal bir yapı oluşturmuştur. Zeminde sık yapılar kullanılmıştır. Temelde açık ama daha soğuk değerde bir zemin oluşturup sıcak motiflerle gözü dolandırmıştır. Zeminin üzerinde ise çoğunlukla mor, mavi ve yeşilin farklı tonları kullanılmıştır. Alan yüzey şemasında birim tekrarı olmasına karşın, motifleri renklendirme de farklı renkler kullanıldığı için, yıldız motifi ve eşkenar dörtgen içerisinde bulunan göz motiflerinin her biri birbirinden farklı motiflermiş gibi bir izlenim vermektedir. Bu durumu özellikle motiflerde kullanılan mavi-turuncu ile hemen yanındaki kırmızı-yeşil ve mavi-beyaz renklendirme göstermektedir. Dokuma da egemen nokta ilişkisi hiçbir yıldız motifinin baskın olmamasından dolayı görülmemektedir. Yeşil ve kırmızı renk ikilisine bakıldığında yeşil rengin açık koyu renk değerlerinden dolayı diğer renk ikilileri gibi komplementer bir renk ilişkisi sağlanamamıştır. Genel olarak bakıldığında; soft açık bir zemin üzerinde dolaşan kontrast ikililer kullanıldığı görülmektedir. Kompozisyon da ara unsurlar ise zeminde yeşil rengin kullanıldığı göz motiflerinin oluşturduğu eşkenar dörtgenlerdir. Dokuma da birçok renk karmaşıklığı olmasına rağmen, zemin üzerinde bulunan beyaz beşli eşkenar dörtgenler gözü rahatlatmakta ve diğer motifleri ön plana atmaktadır.
Kaynak Kişi	Çeltek Muhtarı Muzaffer Kiliç (1963) / Fahri Dağ (1991)

DOKUMA KİMLİK FORMU: 6

Fotoğraf: 2. Yazar

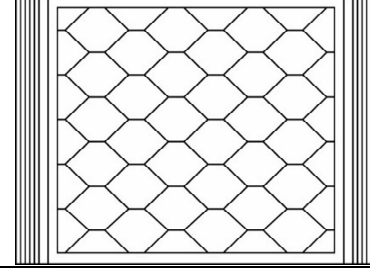
Kompozisyon Şeması: 1. Yazar

İnceleme Yapılan Tarih	07.01.2024
Dokumanın Türü	Zili
Yöresel Adı	-
Bulunduğu Yer (Köy-Mah)	Çeltek Cami
Dokuyucu	Bilinmiyor
Mevcut Durumu	Kötü durumda
Boyut (cm)	En 154 Boy 233
İp Türü	Atkı Kıl Çözüğü Kıl Desen Yün
Dokuma Tekniği	Düz zili
Kullanım Alanı	Yer yaygısı
Kullanılan Bordür	Su yolu
Motifler Zemin	Yıldız, göz, armut, eğrice, pıtrak, suyolu.
Renk	Mavi, kırmızı, pembe, turuncu, beyaz, sarı, kahverengi
Kompozisyon Özelliği	Dokuma tasarım kurgusu ve renk planlaması açısından incelendiğinde; Dokuma da Kompozisyon da zemin pastel, soft ve açık renklerden oluşmaktadır. Ayrıca yıldız motifleri kompozisyon üzerinde diyagonal bir yapı oluşturmuştur. Zeminde sık yapılar kullanılmıştır. Temelde açık ama daha soğuk değerde bir zemin oluşturup sıcak motiflerle gözü dolaştırmıştır. Bazı motifler de kontür belirgin, bazı motifler de ise sıcak kırmızılar özellikle yalın bir ilişki oluşturmaktadır. Alan yüzey şemasında birim tekrarı olmasına karşın, motifleri renklendirme de farklı renkler kullanıldığı için, yıldız motifi ve eşkenar dörtgen içerisinde bulunan göz motiflerinin her biri birbirinden farklı motiflermiş gibi bir izlenim vermektedir. Dokuma da etrafı kırmızı ile renklendirilmiş mavi yıldız motifleri çekmektedir. Genel olarak bakıldığında; soft açık bir zemin üzerinde dolaşan kontrast ikililer kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca dokuma da beyaz küçük beşli eşkenar dörtgenler yıldız motiflerinin gerisinde kalmıştır.
Kaynak Kişi	Çeltek Muhtarı Muzaffer Kılınç (1963) / Fahri Dağ (1991)

DOKUMA KİMLİK FORMU: 7

Fotoğraf: 2. Yazar

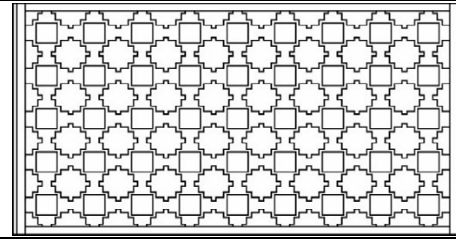
Kompozisyon Şeması: 1. Yazar

İnceleme Yapılan Tarih	07.01.2024
Dokumanın Türü	Zili
Yöresel Adı	-
Bulunduğu Yer (Köy-Mah)	Çeltek Cami
Dokuyucu	Bilinmiyor
Mevcut Durumu	Kötü durumda
Boyut (cm)	En 140 Boy 190
İp Türü	Atkı Kıl Çözüğü Kıl Desen Yün
Dokuma Tekniği	Düz zili
Kullanım Alanı	Yer yaygısı
Kullanılan Bordür	Su yolu
Motifler Zemin	Yıldız, göz, armut, küstü, pıtrak, sığır sidiği.
Renk	Mavi, kırmızı, pembe, yeşil, turuncu, mor, beyaz, sarı, kahverengi
Kompozisyon Özelliği	Dokuma tasarım kurgusu ve renk planlaması açısından incelendiğinde; Dokuma da göz motifleri kompozisyon üzerinde diyagonal bir görünüm oluşturmuştur. Dokumanın başlangıç ve bitiş kısımlarında sığır sidiği, göz, bıçkı, eli belinde ve kekkik ayağı motifleri enine tekrarlanan bir rapor oluşturmuşlardır. Dokumanın kenar kısımlarında göz motifi dikeyde eşit aralıklarla sıralanmışlardır. Diyagonal yapıda birim tekrarı olan motifler renklendirildiğinde, diyagonal renklendirme biçimi tercih edilmiştir. Dokuma da sol aşağıdan başlayarak koyu kırmızı, mavi, koyu kahverengi, açık yeşil, koyu kırmızı ve tekrar mavi, turuncu, yeşil örgüsü diyagonal yapıda örülmüştür. Genele bakıldığında, renk frekanslarının yüksekliğinden ziyade leke etkisinde koyu olan kırmızı ve kahverengi daha çok dikkat çekmektedir
Kaynak Kişi	Çeltek Muhtarı Muzaffer Kılınç (1963) / Fahri Dağ (1991)

DOKUMA KİMLİK FORMU: 8

Fotoğraf: 2. Yazar

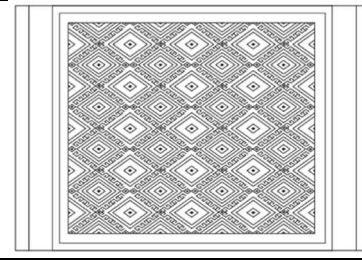
Kompozisyon Şeması: 1. Yazar

İnceleme Yapılan Tarih	07.01.2024
Dokumanın Türü	Zili
Yöresel Adı	-
Bulunduğu Yer (Köy-Mah)	Çeltek Cami
Dokuyucu	Bilinmiyor
Mevcut Durumu	Kötü durumda
Boyut (cm)	En 157 Boy 321
İp Türü	Atkı Kıl Çözüğü Kıl Desen Yün
Dokuma Tekniği	Düz zili
Kullanım Alanı	Yer yaygısı
Kullanılan Bordür	Su yolu
Motifler Zemin	Yıldız, göz, armut, sığır sidiği, eğrice, yar yâre küstü.
Renk	Mavi, kırmızı, pembe, yeşil, mor, beyaz, sarı, kahverengi
Kompozisyon Özelliği	Başlangıç, bitiş, yan kenar bölümleri ve zeminden oluşan dokuma ¼ rapor kompozisyonu ile desenlendirilmiştir. Dokumanın zeminde yer alan yıldız, göz, armut motifleri yatay ve dikey eksen üzerinde birbirini tekrar etmektedir. Başlangıç ve bitiş kısmında ise birbirini tekrar eden su yolu motifi yer almaktadır. Zili dokumasının başlangıç ve bitiş kısmında saçak yoktur
Kaynak Kişi	Çeltek Muhtarı Muzaffer Kılınç (1963) / Fahri Dağ (1991)

DOKUMA KİMLİK FORMU: 9

Fotoğraf: 2. Yazar

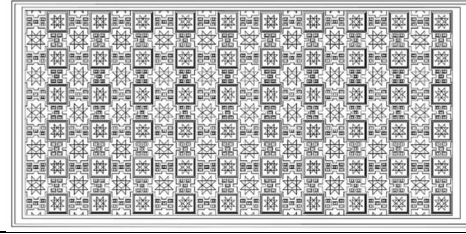
Kompozisyon Şeması: 1. Yazar

İnceleme Yapılan Tarih	07.01.2024
Dokumanın Türü	Zili
Yöresel Adı	-
Bulunduğu Yer (Köy-Mah)	Çeltek Cami
Dokuyucu	Bilinmiyor
Mevcut Durumu	Kötü durumda
Boyut (cm)	En 153 Boy 212
İp Türü	Atkı Kıl Çözüğü Kıl Desen Yün
Dokuma Tekniği	Düz zili
Kullanım Alanı	Yer yaygısı
Kullanılan Bordür	Su yolu
Motifler Zemin	Armut, kertik, kurt ağzı, pıtrak, sığır sidiği, eğrice.
Renk	Mavi, kırmızı, yeşil, turuncu, beyaz, sarı, kahverengi
Kompozisyon Özelliği	Başlangıç, bitiş bölümü, bordür ve zeminden oluşan dokuma birim tekrar rapor kompozisyonu ile desenlendirilmiştir. Dokumanın zeminde yer alan yıldız, göz, armut motifleri dikdörtgen form içinde yatay ve dikey eksen üzerinde birbirini tekrar etmektedir. Başlangıç ve bitiş kısmında birbirini tekrar eden su yolu motifi, bordürde ise yine birbirini tekrar eden motifi yer almaktadır. Zili dokumasının başlangıç ve bitiş kısmında saçak yoktur
Kaynak Kişi	Çeltek Muhtarı Muzaffer Kılınç (1963) / Fahri Dağ (1991)

DOKUMA KİMLİK FORMU: 10

Fotoğraf: 2. Yazar

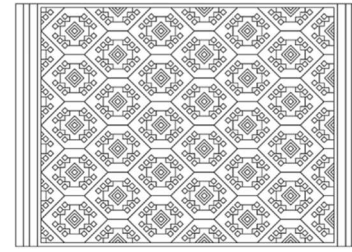
Kompozisyon Şeması: 1. Yazar

İnceleme Yapılan Tarih	09.03.2024
Dokumanın Türü	Zili
Yöresel Adı	-
Bulunduğu Yer (Köy-Mah)	Değirmen Mahallesi
Dokuyucu	Bilinmiyor
Mevcut Durumu	Kötü durumda
Boyut (cm)	En 170 Boy 360
İp Türü	Atkı Kıl Çözüğü Kıl Desen Yün
Dokuma Tekniği	Düz zili
Kullanım Alanı	Yer yaygısı
Kullanılan Bordür	Su yolu
Motifler Zemin	Yıldız, göz, sığır sidiği, kelebek, yar yâre küstü, pıtrak.
Renk	Mavi, kırmızı, pembe, turuncu, beyaz, sarı, kahverengi
Kompozisyon Özelliği	Bordür bölümü ve zeminden oluşan dokuma ¼ rapor kompozisyonu ile desenlendirilmiştir. Dokumanın zeminde yer alan yıldız, kare form içinde göz ve yıldız motifleri yatay ve dikey eksen üzerinde birbirini tekrar etmektedir. Bordür kısmında birbirini tekrar eden su yolu motifi, yer almaktadır. Zili dokumasının başlangıç ve bitiş kısmında saçak yoktur
Kaynak Kişi	Değirmen Mahallesi Muhtarı Şakir Dedegenç / Nuran Bakıç (1940 doğumlu)

DOKUMA KİMLİK FORMU: 11

Fotoğraf: 2. Yazar

Kompozisyon Şeması: 1. Yazar

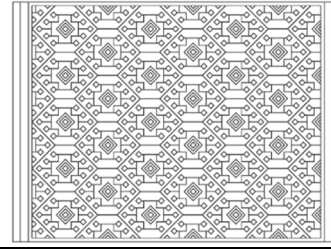
İnceleme Yapılan Tarih	02.03.2024
Dokumanın Türü	Zili
Yöresel Adı	-
Bulunduğu Yer (Köy-Mah)	Doğanbaba
Dokuyucu	Bilinmiyor
Mevcut Durumu	İyi durumda
Boyut (cm)	En 150 Boy 210
İp Türü	Atkı Kıl Çözüğü Kıl Desen Yün
Dokuma Tekniği	Düz zili
Kullanım Alanı	Yer yaygısı
Kullanılan Bordür	Su yolu
Motifler Zemin	Armut, kertik, kurt ağzı, yar yâre küstü.
Renk	Mavi, kırmızı, pembe, yeşil, turuncu, mor, beyaz, kahverengi
Kompozisyon Özelliği	Başlangıç, bitiş bölümü ve zeminden oluşan dokuma birim tekrar rapor kompozisyonu ile desenlendirilmiştir. Dokumanın zeminde yer alan armut, kertik, kurt ağzı motifleri altıgen form içinde yatay ve dikey eksen üzerinde birbirini tekrar etmektedir. Başlangıç ve bitiş kısmında birbirini tekrar eden su yolu motifi, bordürde ise yine birbirini tekrar eden motif yer almaktadır. Zili dokumasının başlangıç kısmında saçak vardır
Kaynak Kişi	Göksel Karkın (1970 doğumlu)

DOKUMA KİMLİK FORMU: 12

Fotoğraf: 2. Yazar

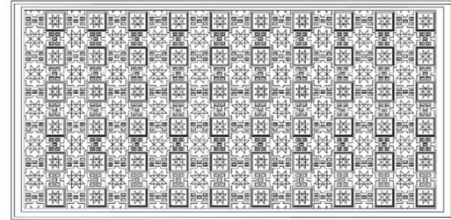
Kompozisyon Şeması: 1. Yazar

İnceleme Yapılan Tarih	02.03.2024	
Dokumanın Türü	Zili	
Yöresel Adı	Cümbüş	
Bulunduğu Yer (Köy-Mah)	Doğanbaba	
Dokuyucu	Bilinmiyor	
Mevcut Durumu	İyi durumda	
Boyut	En	161
(cm)	Boy	240
İp Türü	Atkı	Kıl
	Çözüğü	Kıl
	Desen	Yün
Dokuma Tekniği	Düz zili	
Kullanım Alanı	Yer yaygısı	
Kullanılan	Bordür	Su yolu
Motifler	Zemin	Armut, kertik, kurt ağzı, su yolu, yar yâre küstü, kaz ayağı.
Renk	Mavi, kırmızı, pembe, yeşil, turuncu, mor, beyaz, sarı, kahverengi	
Kompozisyon Özelliği	Başlangıç, bitiş bölümü ve zeminden oluşan dokuma birim tekrar rapor kompozisyonu ile desenlendirilmiştir. Dokumanın zeminde yer alan armut, kertik, kurt ağzı motifleri altıgen form içinde yatay ve dikey eksen üzerinde birbirini tekrar etmektedir. Başlangıç ve bitiş kısmında birbirini tekrar eden su yolu motifi, bordürde ise yine birbirini tekrar eden motifi yer almaktadır. Zili dokumasının başlangıç kısmında saçak vardır	
Kaynak Kişi	Göksel Karkın (1970 doğumlu)	

DOKUMA KİMLİK FORMU: 13

Fotoğraf: 2. Yazar

Kompozisyon Şeması: 1. Yazar

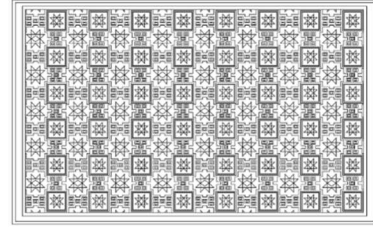
İnceleme Yapılan Tarih	09.03.2024	
Dokumanın Türü	Zili	
Yöresel Adı	Haba	
Bulunduğu Yer (Köy-Mah)	Emek Mahallesi	
Dokuyucu	Şerif Güven (1953)	
Mevcut Durumu	İyi durumda	
Boyut	En	165
(cm)	Boy	340
İp Türü	Atkı	Kıl
	Çözüğü	Kıl
	Desen	Yün
Dokuma Tekniği	Düz zili	
Kullanım Alanı	Yer yaygısı	
Kullanılan	Bordür	Su yolu
Motifler	Zemin	Yıldız, göz, goltuğu bohçalı, su yolu.
Renk	Mavi, kırmızı, pembe, yeşil, turuncu, mor, beyaz, sarı, kahverengi	
Kompozisyon Özelliği	Bordür bölümü ve zeminden oluşan dokuma ¼ rapor kompozisyonu ile desenlendirilmiştir. Dokumanın zeminde yer alan yıldız, kare form içinde göz ve yıldız motifleri yatay ve dikey eksen üzerinde birbirini tekrar etmektedir. Bordür kısmında birbirini tekrar eden su yolu motifi, yer almaktadır. Zili dokumasının başlangıç ve bitiş kısmında saçak yoktur	
Kaynak Kişi	Emek Mahallesi Muhtarı Mehmet Zengin	

DOKUMA KİMLİK FORMU: 14

Fotoğraf: 2. Yazar

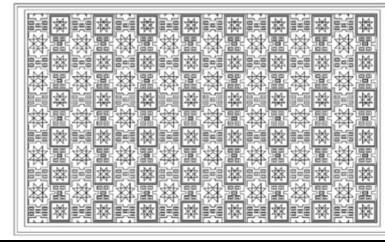
Kompozisyon Şeması: 1. Yazar

İnceleme Yapılan Tarih	09.03.2024
Dokumanın Türü	Zili
Yöresel Adı	-
Bulunduğu Yer (Köy-Mah)	Güneyköy mescidi
Dokuyucu	Bilinmiyor
Mevcut Durumu	Kötü durumda
Boyut (cm)	En 160 Boy 280
İp Türü	Atkı Kıl Çözüğü Kıl Desen Yün
Dokuma Tekniği	Düz zili
Kullanım Alanı	Yer yaygısı
Kullanılan Bordür	Su yolu
Motifler Zemin	Yıldız, göz, yar yâre küstü, eli böğründe, su yolu.
Renk	Mavi, kırmızı, pembe, yeşil, turuncu, mor, beyaz, sarı, kahverengi
Kompozisyon Özelliği	Bordür bölümü ve zeminden oluşan dokuma ¼ rapor kompozisyonu ile desenlendirilmiştir. Dokumanın zeminde yer alan yıldız, kare form içinde göz ve yıldız motifleri yatay ve dikey eksen üzerinde birbirini tekrar etmektedir. Bordür kısmında birbirini tekrar eden su yolu motifi, yer almaktadır. Zili dokumasının başlangıç ve bitiş kısmında saçak yoktur. Bu motiftede sarı ve yeşilin renk türevleri döşenmiştir. Sık seyrek ilişkisi dokumada göze çarpmaktadır. Kırmızı renkte seyrek yapı, diğer alanlar daha çizgisel bir görüntü sergilemektedir. Aynı renk grupları (kırmızı-yeşil, mavi-turuncu; zeminde pastel renkler, vb) kullanılmıştır.
Kaynak Kişi	Güneyköy Muhtarı Ahmet Atlı / Murat Aktekin (1967)

DOKUMA KİMLİK FORMU: 15

Fotoğraf: 2. Yazar

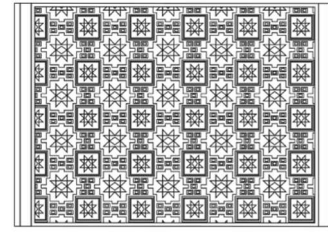
Kompozisyon Şeması: 1. Yazar

İnceleme Yapılan Tarih	09.03.2024
Dokumanın Türü	Zili
Yöresel Adı	Göklü zili
Bulunduğu Yer (Köy-Mah)	Horuzköy Cami
Dokuyucu	Bilinmiyor
Mevcut Durumu	Kötü durumda
Boyut (cm)	En 160 Boy 310
İp Türü	Atkı Kıl Çözüğü Kıl Desen Yün
Dokuma Tekniği	Düz zili
Kullanım Alanı	Yer yaygısı
Kullanılan Bordür	Su yolu
Motifler Zemin	Yıldız, göz, yar yâre küstü, eli böğründe, su yolu
Renk	Mavi, kırmızı, pembe, yeşil, turuncu, mor, beyaz, sarı, kahverengi
Kompozisyon Özelliği	Bordür bölümü ve zeminden oluşan dokuma ¼ rapor kompozisyonu ile desenlendirilmiştir. Dokumanın zeminde yer alan yıldız, kare form içinde göz ve yıldız motifleri yatay ve dikey eksen üzerinde birbirini tekrar etmektedir. Bordür kısmında birbirini tekrar eden su yolu motifi, yer almaktadır. Zili dokumasının başlangıç ve bitiş kısmında saçak yoktur. Seyrek renk ilişkileri geri plana atılarak çok fazla sık ilişki kullanılmıştır. Sık bir kompozisyon, sıcak ve soğuk birbiri içerisine girdiği bir yapı oluşturmuştur. Sıcak-soğuk ve/veya koyu-açık renk kombinasyonlarının eşgüdümlü kullanıldığı görülmektedir.
Kaynak Kişi	Horuzköy Muhtarı Ali İhsan Çal

DOKUMA KİMLİK FORMU: 16

Fotoğraf: 2. Yazar

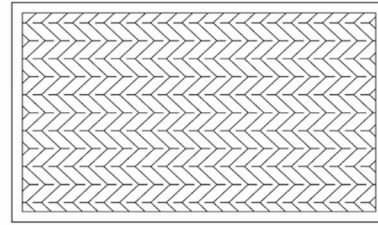
Kompozisyon Şeması: 1. Yazar

İnceleme Yapılan Tarih	17.12.2023
Dokumanın Türü	Zili
Yöresel Adı	Göülü zili
Bulunduğu Yer (Köy-Mah)	İğdir
Dokuyucu	Nazlı Yalçın (1963 doğumlu)
Mevcut Durumu	İyi
Boyut (cm)	En 180 Boy 240
İp Türü	Çözüğü Kıl Desen Yün
Dokuma Tekniği	Düz zili
Kullanım Alanı	Yer yaygısı
Kullanılan Bordür	Kertik, Sığır sidiği,
Motifler Zemin	Yıldız, göz, Kertik, Sığır sidiği, su yolu.
Renk	Mavi, kırmızı, pembe, yeşil, turuncu, mor, beyaz, sarı, kahverengi
Kompozisyon Özelliği	Bordür bölümü ve zeminden oluşan dokuma ¼ rapor kompozisyonu ile desenlendirilmiştir. Dokumanın zeminde yer alan yıldız, kare form içinde göz ve yıldız göz motifleri yatay ve dikey eksen üzerinde birbirini tekrar etmektedir. Bordür kısmında birbirini tekrar eden su yolu motifleri, yer almaktadır. Zili dokumasının başlangıç ve bitiş kısmında saçak yoktur. Seyrek renk ilişkileri geri plana atılarak çok fazla sık ilişki kullanılmıştır. Sık bir kompozisyon, sıcak ve soğukun birbiri içerisine girdiği bir yapı oluşturmuştur. Sıcak-soğuk ve/veya koyu-açık renk kombinasyonlarının eşgüdümlü kullanıldığı görülmektedir. Yıldız motiflerinin arasındaki beyaz çerçeveli karelerin sayısının azlığı dikkat çekmektedir. Yıldız ve kare şekilleri eşgüdümlü ve büyük kareler daha geri plana çekilmiştir. Ortadaki yıldız motiflerinin frekansı diğerlerine göre daha yüksek bulunmuştur. Ancak bu frekans uyumunun dokuyucu tarafından istenerek yapıldığı düşünülmektedir. Dokumada belli bir simetriye rastlanmamıştır
Kaynak Kişi	Adnan Kaya (İğdir Muhtarı)

DOKUMA KİMLİK FORMU: 17

Fotoğraf: 2. Yazar

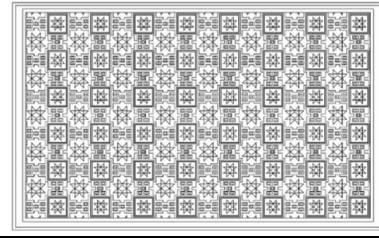
Kompozisyon Şeması: 1. Yazar

İnceleme Yapılan Tarih	17.12.2023
Dokumanın Türü	Zili
Yöresel Adı	Turna katarı
Bulunduğu Yer (Köy-Mah)	İğdir
Dokuyucu	Nazlı Yalçın (1963)
Mevcut Durumu	İyi
Boyut (cm)	En 184 Boy 326
İp Türü	Çözüğü Yün Desen Yün
Dokuma Tekniği	Çapraz zili
Kullanım Alanı	Yer yaygısı
Kullanılan Bordür	Su yolu
Motifler Zemin	Turna Katarı (Eyerkaşı), göz, su yolu.
Renk	Mavi, kırmızı, pembe, yeşil, turuncu, beyaz, sarı, kahverengi
Kompozisyon Özelliği	Bordür bölümü ve zeminden oluşan dokuma birim tekrar rapor kompozisyonu ile desenlendirilmiştir. Dokumanın zeminde yer alan turna katarı ve göz motifleri dikey yönde birbirini takip ederek tekrar etmektedir. Başlangıç ve bitiş kısmında ise birbirini tekrar eden yer almaktadır. Zili dokumasının başlangıç ve bitiş kısmında saçak yoktur. Dokumada seçilen sarı ve seçilen mor birbirlerine komplementer olarak çok uygun. Yine seçilen kırmızı, yeşil ve yeşilin üzerinde turuncu rengin uygulanması kırmızı ile uygulanan bu turuncu rengin uyumu, yine turuncunun bir sonraki kırmızıda tekrarlanması, koyu kırmızı içinde mor rengin bulunuşu, motiflerde kullanılan renklerin akıcılık uyumu aranarak kullanılması sağlanmıştır. Bu etki, birbirinin frekansını dengeleyen hem sıcak hem de soğuk renklerin uyum içinde kullanılmasına yol açmış ve dokumaya akıcılık kazandırmıştır. Renkler eşgüdümlü bir dağılım sağlamıştır. Böylelikle dokumada bir noktaya odaklanmak yerine tüm dokumaya odaklanılmaktadır. Küçük ara motiflerin de birbirinin içinde kullanıldığı göze çarpmaktadır.
Kaynak Kişi	Adnan Kaya (İğdir Muhtarı)

DOKUMA KİMLİK FORMU: 18

Fotoğraf: 2. Yazar

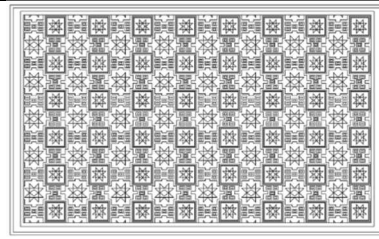
Kompozisyon Şeması: 1. Yazar

İnceleme Yapılan Tarih	28.02.2024
Dokumanın Türü	Zili
Yöresel Adı	-
Bulunduğu Yer (Köy-Mah)	Kavak
Dokuyucu	Bilinmiyor
Mevcut Durumu	İyi durumda
Boyut (cm)	En 180 Boy 315
İp Türü	Atkı Kıl Çözüğü Kıl Desen Yün
Dokuma Tekniği	Düz zili
Kullanım Alanı	Yer yaygısı
Kullanılan Bordür	Su yolu
Motifler Zemin	Yıldız, göz, yar yâre küstü, eli böğründe, su yolu.
Renk	Mavi, kırmızı, pembe, yeşil, turuncu, mor, beyaz, sarı, kahverengi
Kompozisyon Özelliği	Bordür bölümü ve zeminden oluşan dokuma ¼ rapor kompozisyonu ile desenlendirilmiştir. Dokumanın zeminde yer alan yıldız, kare form içinde göz ve yıldız motifleri yatay ve dikey eksen üzerinde birbirini tekrar etmektedir. Bordür kısmında birbirini tekrar eden su yolu motifi, yer almaktadır. Zili dokumasının başlangıç ve bitiş kısmında saçak yoktur. Seyrek renk ilişkileri geri plana atılarak çok fazla sık ilişki kullanılmıştır. Sık bir kompozisyon, sıcak ve soğukun birbiri içerisine girdiği bir yapı oluşturmuştur. Sıcak-soğuk ve/veya koyu-açık renk kombinasyonlarının eşgüdümlü kullanıldığı görülmektedir. Hem kareler hem de yıldızlar ön plana çıkmıştır. Matematiksel yönde diyagonal mor, kırmızı ve turuncu ilişkisi doğru kullanılmamıştır. Mor ön plana çıkartılmıştır.
Kaynak Kişi	Kavak Muhtarı Mehmet Öz

DOKUMA KİMLİK FORMU: 19

Fotoğraf: 2. Yazar

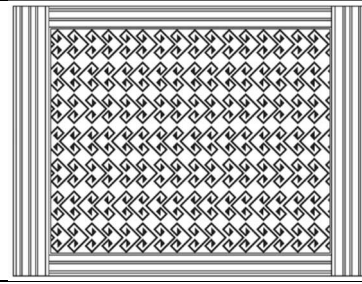
Kompozisyon Şeması: 1. Yazar

İnceleme Yapılan Tarih	02.03.2024
Dokumanın Türü	Zili
Yöresel Adı	-
Bulunduğu Yer (Köy-Mah)	Salda
Dokuyucu	Eşe Akçakoca (1940)'nın annesi
Mevcut Durumu	İyi durumda
Boyut (cm)	En 155 Boy 278
İp Türü	Atkı Kıl Çözüğü Pamuk Desen Yün
Dokuma Tekniği	Düz zili
Kullanım Alanı	Yer yaygısı
Kullanılan Bordür	Su yolu
Motifler Zemin	Yıldız, göz, yar yâre küstü, eli böğründe, su yolu.
Renk	Mavi, kırmızı, yeşil, turuncu, beyaz, sarı, kahverengi
Kompozisyon Özelliği	Bordür bölümü ve zeminden oluşan dokuma ¼ rapor kompozisyonu ile desenlendirilmiştir. Dokumanın zeminde yer alan yıldız, kare form içinde göz ve yıldız göz motifleri yatay ve dikey eksen üzerinde birbirini tekrar etmektedir. Bordür kısmında birbirini tekrar eden su yolu motifi, yer almaktadır. Zili dokumasının başlangıç ve bitiş kısmında saçak yoktur. Seyrek renk ilişkileri geri plana atılarak çok fazla sık ilişki kullanılmıştır. Sık bir kompozisyon, sıcak ve soğukun birbiri içerisine girdiği bir yapı oluşturmuştur. Sıcak-soğuk ve/veya koyu-açık renk kombinasyonlarının eşgüdümlü kullanıldığı görülmektedir. Hem kareler hem de yıldızlar ön plana çıkmıştır. Matematiksel yönde diyagonal mor, kırmızı ve turuncu ilişkisi doğru kullanılmamıştır. Mor ön plana çıkartılmıştır.
Kaynak Kişi	Eşe Akçakoca (1940)

DOKUMA KİMLİK FORMU: 20

Fotoğraf: 2. Yazar

Kompozisyon Şeması: 1. Yazar

İnceleme Yapılan Tarih	06.02.2024	
Dokumanın Türü	Zili	
Yöresel Adı	-	
Bulunduğu Yer (Köy-Mah)	Yukarı Kırılı Cami	
Dokuyucu	Bilinmiyor	
Mevcut Durumu	Kötü durumda	
Boyut (cm)	En	150
	Boy	210
	Atkı	Yün
İp Türü	Çözüğü	Yün
	Desen	Yün
Dokuma Tekniği	Çapraz zili + bordürleri sık motifli cicim	
Kullanım Alanı	Yer yaygısı	
Kullanılan	Bordür	Su yolu
Motifler	Zemin	Elibelinde Turna katarı (Eyerkaşı).
Renk	Kırmızı, turuncu, beyaz, sarı, kahverengi	
Kompozisyon Özelliği	Dokuma tasarım kurgusu ve renk planlaması açısından incelendiğinde; başlangıç, bitiş, yan kenar bölümleri ve zeminden oluşan dokuma birim tekrar rapor kompozisyonu ile desenlendirilmiştir. Dokumanın zeminde yer alan eli belinde motifi dikey olarak bir satır düz, diğer satırda aksi yönde birbirini takip ederek tekrar etmektedir. Başlangıç ve bitiş kısmında ise birbirini tekrar eden, çakmak yanışı motifi yer almaktadır. Zili dokumasının başlangıç ve bitiş kısmında saçak yoktur. Dokuma da güneşin etkisinden dolayı bir solma görülmektedir. Dokuma kırmızı, turuncu soft renklerde, kontür ilişkisi ile örülmüş bereket motifleri ile doldurulmuştur. En fazla sarı renk kullanılmıştır. Dolayısıyla sıcak ilişki üzerine kontural bir yapı oluşturulmuştur. Bu renklere ekstra karşıt soğuk bir değer kullanılmamıştır	
Kaynak Kişi	Abdurrahman Özer (Yukarı Kırılı Muhtarı)	